

ULUSLARARASI İSLAM DÜŞÜNCEİ ENSTİTÜSÜ (IIIT) MÜTEVELLİ HEYET BAŞKANI'NIN HİTABI

Istanbul

24 Mart 2019

Muhterem Mütevelli Heyet Üyeleri,

Esselamu aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu,

IIIT (Uluslararası İslam Düşüncesini Enstitüsü) mütevelli heyeti üyeliğine kaldığım yerden devam etmek ve başkanı olarak seçilmekten onur duyuyorum. Hepinizin bildiği gibi, IIIT'nin sunduğu katkılara her zaman hayranlık duydum ve –iyi günde kötü günde- bu kuruma hizmetlerimi devam ettirmeye kendimi adadım. Müslüman düşünce geleneği üzerine eleştirel bir analize dayanarak geliştirdiğimiz irfan ve vizyonla, ümmete hizmet amacıyla başlattığımız misyonumuzun bu yeni safhasında sizinle çalışmayı dört gözle bekliyorum.

Bugün geleceğe bakarken, bizim yolumuzu aydınlatan geçmiş entelektüellerimizin mirasının hakkını vermemiz gerekiyor. Onlar, ciddi bir azim ve cesaret gerektiren bir işe kalkışarak çağdaş İslam düşüncesinin araştırılıp incelenmesi ve yayılması için küresel çaplı bir enstitü kurdular. Dr. İsmail el-Faruki, Dr. Taha Cabir Alvani ve Dr. Cemal Barzinci'nin (Allah ruhlarına rahmet eylesin) yanı sıra, şu an aramızda olan kurucular öncülüğünde ve ümmete yapılan katkıların ehemmiyetini anlatmakla bitiremeyiz.

IIIT'nin bir kurum olarak itibarını, onların oluşturduğu vizyonun içerdiği eleştirel düşünce ve sağduyulu iletişim kurma prensiplerine bağlılığına borçludur ve bugün bu kurumu diğer İslami entelektüel kurumlardan ayıran özelliği, dogmatik düşünceyi, ideolojiyi ve bağınazlığı reddetmesidir.

Bu vizyonun meyvelerinden bir tanesi de Makasid-ü Şeria koleksiyonu gibi öncü niteliğindeki yayın dizileri olmuştur. Bununla birlikte, medeniyet yenilenmesi, İslam düşüncesi, eğitimi canlandırma ve geliştirme üzerine yapılan yayınlar da çok kıymetlidir. Ayrıca “Bilginin İslamileştirilmesi”nden “Bilginin Bütünleştirilmesi”ne tam zamanında ve yerinde bir paradigma değişimi gerçekleştirilmiştir.

Bu paradigma değişimi, kurumumuzun değişen zamanın ihtiyaçlarına cevap verebilme özelliğini koruduğumuzun bir göstergesidir. Gerçek bir dönüşüm için, dijital teknoloji ve sosyal medyada sürdürülebilir bir inovasyon kültürü edinmemiz gerekiyor. Bunu da sadece gençlere ulaşmak adına değil, devamımızda özgünlüğü yakalayabilmek için yapmalıyız. İnsanlık için parlak bir gelecek inşasına katkıda bulunmak istiyorsak, kurumumuzu modern dünyanın kıyısında köşesinde kalmış bir konuma hapsedemeyiz.

Bilginin bütünleştirilmesi projesi, bugün, akademik disiplinlerin sınırlarını zorlamak durumundadır. Müslüman toplumlari ve geniş çapta insanlığı etkileyen alanlarda, Müslümanlar olarak zengin geleneğimizin ve IIIT kurucularının tesis ettikleri mirasın üzerine inşa ederek bilgi üretiminin en ön saflarında yer tutmalıyız. Bu minvalde, Enstitümüz'de çalışma programları olarak kurumsallaştırmamız gereken belirli konular var:

- a. Müslüman toplumlarda iyi yönetim ve idarecilik
- b. Ahlaki ve sosyal sorumluluk sahibi yatırım
- c. Müslüman toplumlarda çatışma, istikrar ve kalkınma
- d. Büyümekte olan sivil toplumlar
- e. Hassas bağlamlarda devlet-dışı aktörler
- f. Yerinden etme ve göç

IIIT'nin eğitim-öğretim kolu olan Fairfax Enstitüsü farklı eğitim kurumlarıyla iş birliği yaparak kış okulu ve yaz okulu öğrenci programlarıyla en parlak zihinleri ağırlamaktadır. Önde gelen akademisyen ve entelektüellerin, öğrencilerin Kur'an'ı, Sünneti ve İslami ilimleri anlamalarına katkıda bulunmasına imkân sağlamaktadır. Buna ek olarak, IIIT'nin Genel Merkezi, İslam düşüncesi üzerine çalışan akademisyen ve entelektüellerin çalışmalarını sunup tartışma fırsatı bulduğu en geniş platform olan Uzmanlar için Yaz Enstitüsü'nü on yıldır organize etmektedir. Yıllardır farklı ülkelerde düzenlenen yaz ve kış okulları ise lisansüstü öğrencilerinin entelektüel ve akademik gelişimine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, IIIT, Postnormal Politikalar ve Gelecek Çalışmaları Merkezi (CPPFS) ile yürüttüğü iş birliği çerçevesinde İngiltere, Türkiye, Bosna ve Güney Afrika gibi ülkelerde atölyeler düzenleyerek gençlerin gelecek ile ilgili farkındalığını ve ileriye dönük düşünme yetilerini geliştiriyor, alternatif gelecekleri tartışıyor, günümüzün karmaşık doğasını anlamaya çalışıyor ve Müslüman toplumların meselelerini eleştirel analizlerini beklenen gelecekler bağlamında yapılmasını sağlıyor.

Bugün bu yeni düşünme ve aksiyon alma tarzlarını gerektiren son derece hassas, karmaşık ve değişken zamanlarda yaşıyoruz. IIIT'nin ise verimli bir biçimde katkı sağlayabilmesi için yöntem ve pratiklerini yenilemesi gerekiyor. Bazı ilke ve hedefleri sıralayarak başlayalım:

- 1) En iyi muhasebe pratik ve programlarını kullanarak her türlü finansal işlemde şeffaflığa çok önem ve öncelik vermeliyiz.
- 2) Ümmetin bugünkü sorunlarına cevap olmak üzere, yayın ve tercüme programımızı tamamen gözden geçirmeli ve farklı ülkelerdeki yayınlar yüzünden IIIT isminin yanlış yorumlamaya ve negatif çağrışımlara açık hale gelmesinden özenle kaçınmalıyız. Yayın içerikleriyle ilgili yasaların bağlayıcılığı göz önünde bulundurulmalı, önyargı içeren, kışkırtıcı, karalayıcı, aşağılayıcı ya da hakaret sayılabilecek her türlü içerik konusunda dikkatli olunmalıdır. Bir başka ifadeyle, IIIT ismi altındaki tüm yayın faaliyetinde üst düzey içerik kalitesine sahip olduğumuzdan her zaman emin olmalı, oluşumunda çok emek verilen IIIT markası her koşulda korunmalıdır.

- 3) IIIT'nin farklı ülkelerdeki şubelerinin aynı temel prensip ve hedeflere bağlı kaldığı dünya çapındaki organizasyonunu güçlendirmeliyiz. İlişkili ofislerde en yüksek kaliteyi sağlayamadığımız durumlarda bu şubeleri kapatmaya hazır olmalıyız.

IIIT'nin esas amaçlarından biri teorik bilgi birikimini, küresel Müslüman toplumunun faydası için eğitim ve toplumsal reformlarla uygulamaya dökmektir. Bu açıdan şu anda yeniden yapılanmasını tamamlamış IIIT için çok heyecan verici bir zaman dilimi içindeyiz; çünkü bu vizyonu gerçekleştirmek için AEMS (Müslüman Toplumlarında Eğitimin geliştirilmesi Projesi) girişiminin başlatılmış oldu. AEMS projesinin ilgilendiği alan eğitimin “Üçüncü Mekan” (Third Space) olduğudur. Bu tanıma göre eğitim, öğrencileri sadece bilgi ve beceriyle donatmayı amaçlamanın ötesinde, anlamlı ve bütünsel bir yaşam inşa etmeyi amaçlar. Bu çerçevede, eğitimin işlevi hem Müslüman toplumlar hem de insanlık adına daha iyi bir gelecek için gerekli umudu ve dönüşümü sunmaktır. AEMS girişiminin 5 genel araştırma alanı pedagoji, müfredat, yönetim ile liderlik, eğitim bağlamı/politikaları ve ölçme ile değerlendirme olarak belirlenmiştir. Ortak çabalar doğrultusunda, sağlıklı toplumların oluşmasında çok temel olan empati, bağışlayıcılık, ahlaki muhakeme ve toplum yararını gözetme olarak belirlediğimiz Kur'an'ı değerleri öne çıkarmayı umuyoruz.

Eğitim reformu, bize göre, Müslüman toplumların ihtiyacı olan reformun esas direklerinden biri ve yatırım yapmayı her zaman devam ettirmemiz gereken ömürlük bir uğraştır. Nitekim IIIT'nin, 30'u aşkın yıldır inşa edegeldiği entelektüel söyleminin, yani bugün “Bilginin Bütünleştirilmesi” diye adlandırdığımız paradigmasının temel meselesidir. İslami epistemolojiye dayanan bu paradigma bilginin kaynağı olarak insani tecrübelerin yanı sıra, Kur'an ve Sünneti esas, metodolojik ve açıklayıcı kaynak olarak kabul eden Bilginin Bütünleştirilmesi (IOK), IIIT'nin yayınlar politikasını, akademik ve entelektüel söylem ve aktivitelerini belirleyen paradigma olmuştur.

Önümüzdeki süreçte, geniş kapsamıyla Bilginin Bütünleştirilmesi ekolünden çıkan, post-normal zamanlarda AEMS'i felsefi temel olarak benimseyerek, IIIT'yi özgün ve yenilikçi tarzda yeniden şekillendirme fırsatına sahibiz. Geçmişteki başarı ve birikimlerimizin üzerine ekleyerek, mevcut ve gelecekteki girişimlerimizi belirleyecek yeni, anlamlı ve stratejik yollar bulabiliriz. AEMS girişimi için Bilginin Bütünleştirilmesi'ni teorik bir çerçeve olarak kullanarak, liderlik, yönetim, kamu idaresi ve eğitim politikalarında bir ekosistem niteliğini taşıyacak yeni bir söylem geliştirme şansını bulacağız. Üstelik bununla İslami düşünce ve İslami bilgi alanlarında yeni fikir ve bilgi üretimini sağlayacak en son ve en ileri araştırmalara imkan sağlanacak. Örnek olarak, Makasid, Bilginin Bütünleştirilmesi altında bir paradigmayken, bugün “Evrensel Kur'an'ı Değerler” adlı yeni bir başka paradigmadan söz etmeye başlıyoruz ve akademik şeffaflık ve entelektüel tartışma ruhuna uygun olarak, Bilginin Bütünleştirilmesi altında titiz ve ileri görüşlü bir diskurla yeni paradigmaları keşfe devam edeceğiz.

Böyle bir vizyonu hayata geçirmek, tüm kurum adına duyarlı bir liderliği ve takım çalışmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla IIIT'nin yönetimi ve faaliyetleri, özellikle bu karmaşık ve değişken zamanlarda, vizyonunu verimli bir şekilde pratiğe dökülebilmek ve esas

hedeflerden sapmamak için yapısal olarak revizyondan geçirilmelidir. Farklı şube ve ilişkili enstitülerin çeşitli lokasyonlarda olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bunların tekil ve bağımsız kurumlar gibi faaliyet göstermesine izin verilmemelidir. İletişim ağıımızı sürdürmek ve geliştirmek suretiyle, başlıca projelere tüm unsurlarımızı doğrudan ve verimli bir şekilde katmak, büyük ve tek bir enstitü olarak her şubeyi ve her üyeyi haberdar ve dahil etmek için çok gereklidir. Bu bizi uyumlu ve birlik içinde çalışan bir kurum haline getirip, emek ve kaynak israfından kurtaracaktır.

Mütevelli Heyet Başkanı olarak ben, IIT'nin sadece ümmete değil tüm insanlığa hizmeti amaçlayan hedeflerini gerçekleştirmek üzere bu heyet ile çalışmaya hazırım. Nasıl Kur'an ve Sünnet'in mesajı, Müslüman olsun olmasın tüm insanlığın iyiliği için gönderilmişse, bu mesajdan mülhem girişimlerden tüm dünyanın faydalanması gerekir. Bu mesaj, bağışlama ve karşındakini tüm boyutlarıyla anlamak üzere arındırılmış bir kalbin, ahlaki muhakeme için aklın, insanlığı teşkil eden küresel topluma ve çeşitli yerel topluluklara hizmet için ellerin verimli bir biçimde bir arada kullanılması şeklinde ifade edilebilir. Yukarıda bahsedilen hedeflere ulaşmak, bitmek tükenmek bilmeyen bir gayret gerektirse de, 2019'da yapısal anlamda şunlara ulaşmayı umuyoruz: Şeffaflık, finansal uyum ve yasalara uygunluk, performans ve izlenebilirlik, yayın kalitesi ve hassasiyetlere karşı duyarlılık.

Dr. Anwar Ibrahim
IIT Mütevelli Heyet Başkanı